

УДК 159.9:34.01

DOI <https://doi.org/10.30970/2522-1876-2020-6-20>

ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЙ ПОВЕДІНКИ У КОНФЛІКТІ ЯК АСПЕКТУ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ

Оксана Чепур

*Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
Міністерства внутрішніх справ України,
пров. Рибальський, 8, м. Полтава, Україна, 36004
e-mail: ksenia_koko@ukr.net*

У статті розглянуто проблему особливостей вираження стратегій поведінки у конфлікті слідчих як аспекту їхнього психологічного впливу в професійній діяльності. Визначено основні суб'єктивні характеристики учасників конфліктної ситуації в рамках досліджуваної тематики.

Проведено теоретичний аналіз основних наукових досліджень, що пов'язані з тематикою конфліктної поведінки у правоохоронній діяльності.

Визначено вагомість стратегії поведінки у конфлікті слідчого під час здійснення допиту. Здійснено теоретичний аналіз можливості виникнення конфліктної ситуації під час проведення слідчим допиту за «Тактикою Рейда». Проаналізовано особливості професійної діяльності слідчого та відповідні професійно важливі якості, що зумовлені специфікою слідчого процесу та поведінки підозрюваного під час виникнення конфлікту. Представлено теоретичний аналіз умов виникнення конфліктів під час допиту слідчого та потерпілого.

Подано опис актуальних наукових досліджень специфіки конфліктної поведінки як вагомого аспекту професійно важливих якостей слідчих, особливостей здійснення психологічного впливу у процесі слідчих дій. Визначено термін «виробничий конфлікт» у професійній діяльності слідчого.

Розглянуто конфліктологічну поведінку слідчих у ракурсі професійно важливої якості. Описано стратегії поведінки у конфлікті як поведінково-регуляторний компонент копінг-поведінки слідчого.

Встановлено основні стратегії поведінки у конфлікті слідчих, а саме: суперництво, співпраця, компроміс, уникнення, пристосування.

Представлено результати емпіричного дослідження вираження стратегій поведінки у конфлікті слідчих. Описано вплив та роль стажу роботи і займаної посади на характеристики поведінки у конфлікті представників вибірки. Емпірично визначено провідні стратегії поведінки у конфлікті слідчих залежно від займаної посади.

За результатами дослідження виявлено, якими переважаючими стратегіями поведінки слідчих є у конфлікті. Також встановлено залежність провідних стратегій поведінки у конфлікті слідчих від стажу їхньої роботи на займаній посаді та в результаті зміни посади.

Ключові слова: слідча діяльність, слідчий, професійно важливі якості слідчих, стратегії поведінки у конфлікті, психологічний вплив у процесі слідчих дій, стратегії поведінки у конфлікті як аспект психологічного впливу слідчого.

Постановка проблеми. Попереднє розслідування та кримінальний процес – це простір боротьби інтересів різних людей, учасників даного процесу. Підозрюваний як учасник кримінального провадження намагається поліпшити своє положення, уникнути покарання, здійснити помсту тощо. Завданнями підозрюваної особи часто виступають нівелювання своєї провини, обман слідчих органів, перекидання вини на інших людей,

доведення своєї невинуватості тощо. При цьому головними завданнями слідчого є відтворення порядку подій, розкриття злочину і покарання винного. Головним інструментом такого протиборства інтересів та цілей учасників кримінального провадження виступає психологічний вплив на підозрюваного. При цьому ефективність психологічного впливу у кримінальному процесі зумовлюється широким спектром суб'єктивних характеристик його учасників. До таких характеристик можемо віднести особливості характеру та пізнавальних здібностей, вольової регуляції та емоційної стійкості, специфіки характерологічних та темпераментних особливостей слідчого та підозрюваного тощо. Проте особлива роль в ефективній організації впливу в кримінальному процесі належить комунікативним характеристикам слідчого, його типовим патернам поведінки, переважаючим стратегіям поведінки у конфлікті тощо. Отже, комунікативні характеристики слідчого, у тому числі й стратегії поведінки у конфлікті, є вагомим аспектом успішності його професійної діяльності і вимагають психологічного осягнення, що засвідчує актуальність даної публікації.

Стан дослідження проблеми. Проблеми вивчення професійно важливих якостей слідчого присвячено низку наукових публікацій останніх років (М.М. Дідух, Л.Н. Леженіна, Н.Є. Мілорадова, І.О.Шинкаренко). Психологічні особливості слідчої діяльності виступали предметом вивчення таких дослідників, як О.Я. Баєв, О.М. Бандурка, С.П. Бочарова, В.Л. Васильєв, О.В. Землянська, Л.І. Казміренко, В.Є. Коновалова, М.В. Костицький та ін.

Особливості професійної діяльності слідчого та відповідні професійно важливі якості зумовлені специфікою слідчого процесу та поведінки підозрюваного. Зокрема, проведені Н.Є. Мілорадовою дослідження слідчих показали, що більшість піддослідних чинить протидію слідству, що виступає у різноманітних формах (ухилення, опір, перешкода тощо). У даному разі ухиляння від взаємодії зі слідчим виступає як конфлікт і провокує застосування різних форм поведінки в конфліктних ситуаціях від слідчого і зумовлює ефективність професійної діяльності. Розглядаючи особливості поведінки слідчих у конфлікті, зауважимо на словах В.П. Бахіна про те, що психологічний вплив є обов'язковим елементом спілкування й завжди присутній під час проведення слідчих (розшукових) дій, а не тільки в разі протидії (наприклад, прийоми впливу з метою надання допомоги у відтворенні забутого).

Як зауважує Б.М. Дердюк, переважно конфліктні ситуації під час допиту потерпілого виникають, якщо суб'єкт володіє необхідною інформацією, проте умисно приховує або спотворює її. Наприклад, конфліктна ситуація із суворим суперництвом виникає завжди, коли допитуваний займає позицію протидії розслідуванню, що виявляється у: а) відмові особи від дачі показань; б) ухиленні від дачі показань; в) дачі неправдивих показань; г) умисному прихованні або замовчуванні окремих обставин події, що цікавить слідство; д) зміні показань із правдивих на неправдиві повністю чи частково; е) відмові допитуваного суб'єкта від процесуального оформлення повідомлених на допиті відомостей. Така поведінка допитуваного вимагає відповідних професійних дій слідчого, що передбачає використання різних стратегій поведінки у конфлікті і здійснюються за такими напрямками: 1) з'ясування слідчим причин конфлікту; 2) тактичний вплив безпосередньо на суб'єкта протидії; 3) усунення зовнішніх умов, що сприяли виникненню конфліктної ситуації.

Стратегії поведінки у конфлікті слідчого мають особливу вагомість під час здійснення допиту. Зокрема, як зазначають Н.А. Андроник, С.А. Пачина, у процесі допиту можливо застосовувати різні техніки. Автори описують особливу ефективність «Тактики Рейда» під час проведення допиту. Зокрема, проходження певних стадій допиту за даною тактикою вимагає від слідчого вміння застосовувати різні стратегії поведінки (при цьому сам допит частково розглядається як вирішення конфліктної ситуації). Так, на стадіях «прямої конфронтації» та «переваги» поведінка слідчого має ознаки суперництва, тиску

на підозрюваного, переваги над ним та схилення його до зайняття необхідної слідчому позиції. На стадіях «відхилення», «пропрацювання різних сценаріїв» та «прояву емпатії» слідчий займає позицію, схожу з кооперацією як стратегією поведінки у конфлікті, коли він разом із підозрюваним домовляється, ніби намагається йому допомогти, вирішити проблему із ситуацією, що має ознаки порушення закону. Тобто тактики поведінки у конфлікті як достатньо складні поведінкові патерни у професійній діяльності слідчого тісно пов'язані з різними видами його діяльності, проведення допиту зокрема, і виступають елементом здійснення психологічного впливу у процесі слідчих дій.

Поведінка слідчих у конфлікті набуває особливої ролі за умови розгляду власне виробничих конфліктів. Зокрема, І.В. Ващенко, вивчаючи даний феномен, зауважує, що професійна діяльність слідчих (як частини працівників ОВС) достатньо конфліктна, хоча і строго регламентована як по вертикалі, так і по горизонталі. Власне конфліктні ситуації у слідчих, на її думку, виникають через низку причин: соціально-професійних, соціально-психологічних, соціально-демографічних, організаційних та матеріально-технічних. Важливість конфліктологічної компетентності слідчих зумовлена необхідністю цих працівників вирішувати кримінальні конфлікти, що виникають у процесі скоєння злочину особистістю, є його причиною та наслідком.

Спроможність ефективно поводитися у напружених ситуаціях професійної діяльності, згідно з твердженням М.М. Дідух, виступає вагомим компонентом його професійної компетентності, з огляду на напруженість його професійної діяльності. Зокрема, розглядаючи копінг-стратегії слідчих, автор наголошує, що у працівників Національної поліції України спроможність до подолання напружених виробничих ситуацій виражена на середньому та низькому рівнях. Стратегії поведінки у конфлікті у даному разі розглядаються як поведінково-регуляторний компонент копінг-поведінки слідчого, що дає змогу займати психологічно сприятливу позицію у складних виробничих ситуаціях.

При цьому Л.М. Леженіна (2017 р.) розглядає ефективну конфліктологічну поведінку слідчого як базову професійно важливу якість фахівця працівників Національної поліції України, що передбачає уміння поводитися у конфліктних ситуаціях; уміння попереджувати та розв'язувати конфлікти; уміння управляти конфліктом, вибирати в конфлікті оптимальний стиль поведінки, позитивно впливати на свого опонента для конструктивного розв'язування конфлікту або конфліктної ситуації.

Тобто можливість слідчого використовувати різні стратегії поведінки у конфлікті, як і здійснення правомірного, цілеспрямованого та відповідного ситуації слідчих дій психологічного впливу, є вагомим показником його професійної компетентності. Така компетентність має ознаки метакогнітивності та системного функціонування (К.В. Седих, В.А. Лавріненко), отже, повинна розглядатися усій сукупності професійно важливих якостей слідчого. Успішність підбору і використання стратегій поведінки у конфлікті слідчих виступає показником їхньої комунікативної компетентності. Як зауважує І.В. Шинкаренко, в аспекті комунікативної компетентності слідчий повинен професійно володіти такими уміннями: встановлювати контакт із людиною навіть за умов протистояння, прихованої психологічної боротьби; недиригентно керувати діалогом; бути чутливим до невербальних виявів допитуваного тощо. При цьому особливості комунікативних характеристик слідчого передбачають те, що їхня професійна діяльність здійснюється в умовах «агресивного комунікативного середовища» (за висловом І.В. Шинкаренко), під яким маються на увазі галузі контактів слідчого, пов'язані з негативним емоційним напруженням, протистоянням позиції, відкритим конфліктом різного ступеня, виявами психологічної боротьби. Саме перебування у такому агресивному середовищі вимагає від слідчого вмілого застосування стратегій конфліктної поведінки.

При цьому розгляд особливостей конфліктної поведінки конкретного працівника слідчих органів має здійснюватися лише за умови розуміння цілісності та неподільності його особистості. За висловом О.В. Землянської, досліджувана особистість як в умовах проведення судово-психологічної експертизи, так і в умовах розгляду професійно важливих якостей слідчого виступає як цілісний суб'єкт – конкретний носій усіх змістовних, структурних і мотиваційних характеристик цілеспрямованої активності в умовах міжособистісних та соціальних конфліктів. Тобто авторка наголошує одразу на двох принципово важливих моментах, які необхідно згадати в контексті даного дослідження: 1) особистість як підозрюваного, так і працівника слідчих органів має розглядатися виключно цілісно як єдиний активний діючий суб'єкт (на чому наголошує і С.Д. Максименко у широкому розумінні складно організованої структури особистості як метанаукового феномену); 2) особистість у межах судово-психологічної експертизи та юридичної психології розглядається переважно у контексті поведінки в умовах конфлікту, протистояння та порушеної комунікації, що неодмінно супроводжує скоєння правопорушення. Такі теоретичні висновки акцентують увагу на вагомості вивчення особливостей конфліктної поведінки слідчих як вагомого показника професійної компетентності.

Мета дослідження. Метою даної статті є опис особливостей вираження стратегій поведінки у конфлікті слідчих як компоненту їх можливості здійснювати вплив у професійній діяльності.

Наукова новизна дослідження. Уперше розглянуто особливості конфліктної поведінки слідчих у процесі виконання професійної діяльності з урахуванням стажу роботи в слідчих органах на рівня займаної посади. Виявлено закономірності впливу займаної посади на переважаючі стратегії поведінки слідчих у професійній діяльності. Наукову новизну дослідження також має розгляд особливостей конфліктної поведінки слідчих як аспекту соціально-психологічного впливу в процесі слідчих дій та професійної діяльності слідчого загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження особливостей вираженості стратегій поведінки у конфлікті слідчих здійснювалося впродовж 2017–2019 років. Експериментальну групу становили 106 досліджуваних слідчих органів Національної поліції України Полтавської та Харківської областей. У вибірці 62 досліджуваних працюють на посаді слідчих та 44 займають більш високі посади (старший слідчий, керівники підрозділів); 72 респонденти є молодими спеціалістами (мають стаж роботи на даній посаді до трьох років включно) і 34 досліджувані умовно визначені нами як досвідчені фахівці. Як діагностичний інструментарій використано методику діагностики типових способів поведінки у конфліктних ситуаціях К. Томаса (адаптація Н.В. Гришиної).

Результати вираженості стратегій поведінки у конфлікті подано в табл. 1.

Таблиця 1

Вираженість стратегій поведінки у конфлікті слідчих досліджуваної вибірки

суперництво		співпраця		компроміс		уникнення		пристосування	
n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
6	5,70%	16	15,10%	74	69,81%	22	20,75%	10	9,43%
4,36		5,62		8,90		6,10		4,92	

Примітка: % відображають абсолютне значення вираженості стратегії поведінки у конфлікті, тобто наявні досліджувані, що мають одночасно виражені кілька стратегій поведінки у конфлікті

Як свідчать дані табл. 1, найбільш вираженою стратегією поведінки в конфлікті досліджуваних виступає компроміс (69,81%), що має суттєву перевагу над іншими стратегіями поведінки в конфлікті на рівні відсоткових та середніх значень. Отже, слідчі досліджуваної вибірки під час вирішення конфліктної ситуації (у процесі слідчих дій, взаємодії з підозрюваним тощо) схильні доходити згоди, причому відшуковують такий варіант, за якого кожен з учасників протистояння дещо поступається своєю позицією для досягнення спільної і визначеної мети. За умови застосування компромісу як техніки поведінки у конфлікті з підозрюваним слідчий організовує взаємодію так, щоб ніби «допомогти» підозрюваному вирішити проблеми, вони укладатимуть певні «угоди, спрямовані на отримання слідчим необхідної інформації, а підозрюваному – отримання певних «бонусів»: явки з повинною, зменшення строку за сприяння слідству тощо». Загалом така стратегія поведінки у конфлікті виступає однією з найбільш результативних і дає змогу швидко вирішити конфлікт.

Менше вираженою стратегією поведінки у конфлікті серед слідчих є уникнення, що характерна для 20,75% представників вибірки. Застосування стратегії уникнення конфлікту в роботі слідчого передбачає обхід комунікативних і емоційних бар'єрів у спілкуванні з підозрюваним за допомогою «м'якої інтонації», відсутності відкритого протистояння, уникнення відвертого натиску і має характер психологічного маніпулювання, організації нібито безконфліктної взаємодії. За даної стратегії конфлікт залишається не вирішеним, а сам поведінковий патерн спрямований на «відтягування часу» чи «покращення доказової бази». Можливо, друга рангова позиція даної стратегії поведінки у конфлікті серед слідчих відображає й інший аспект – взаємодії не з підозрюваним, а з керівництвом, коли у них сформований чіткий патерн слідувати наказу, виконувати розпорядження тих, хто старший за званням чи посадою, і відкрите протистояння у такому разі недоцільне.

Співпраця як переважajúча стратегія поведінки слідчих у конфлікті зафіксована у 15,1% респондентів, що в ситуаціях протистояння передбачає знаходження спільного рішення, яке б задовольнило потреби двох сторін. Усі учасники конфлікту при цьому діють як «група експертів», що зацікавлена у знаходженні прийнятеного для всіх рішення з мінімальними втратами для кожної зі сторін. Проте низька вираженість даної стратегії зумовлена особливістю її застосування: вона ефективна за умови, якщо кожен з учасників конфлікту розглядає іншого не як «ворога», провину якого необхідно довести будь-яким способом, а як «союзника», що прагне тієї ж цілі і готовий для співпраці. Відповідно, такі мотиваційні установки переважно не властиві процесу слідчої діяльності, де підозрюваний зацікавлений у доведенні своєї невинуватості будь-яким способом, а слідчий вимушений «розплутувати складний комплекс фактів, мотивів та актів поведінки, що призвели до злочину». Звісно, такий стан протистояння інтересів не відображає їхньої спільної орієнтованості на вирішення конфлікту.

Найменш вираженими стратегіями поведінки у конфлікті виступають пристосування (9,43%) та суперництво (5,7%). Пристосування як тактика поведінки в конфлікті слідчих виражається в добровільній і вимушеній відмові від продовження і протистояння і «здачі» своїх позицій повністю або частково, що, відповідно, не є ефективним для професійної діяльності слідчого і не веде до розкриття злочину.

Застосування стратегії суперництва з боку слідчого передбачає активне протистояння підозрюваному, психологічний тиск на нього, ведення діалогу у «зверхній формі», намагання зниження спроможності підозрюваного до критичної оцінки стану справ та своєї поведінки тощо. Це безпеліаційний тип поведінки в конфлікті, що нівелює роль аргументів іншої сторони і спрямований виключно на досягнення власної цілі.

Тож у даному разі стратегії поведінки слідчого у конфлікті виступають як різновид специфіки суб'єкта впливу (слідчого) на об'єкта впливу (підозрюваного, допитуваного). Важливим при цьому є організація каналу проходження стимулів від суб'єкта до об'єкта, що пов'язано з умінням долати емоційні бар'єри і різниться за умови застосування різних стратегій поведінки у конфлікті. Тобто використання різних стратегій поведінки у конфлікті слідчим відображає специфіку тих тактичних та технічних засобів впливу, що будуть ним використовуватися. Відповідно, стратегії поведінки у конфлікті слідчого можемо розглядати як різновид і компонент психологічного впливу на підозрюваного.

Нами порівняно показники вираженості стратегій поведінки у конфлікті слідчих, які різняться за стажом роботи (табл. 2) та займаною посадою (табл. 3). Як видно з табл. 2, слідчі з досліджуваної вибірки не мають статистично доведених відмінностей за вираженістю жодної зі стратегій поведінки залежно від стажу роботи на займаній посаді.

Таблиця 2

Вираженість стратегій поведінки у конфлікті слідчих із різним стажом роботи

групи	суперництво	співпраця	компроміс	уникнення	приспособування
молоді фахівці	4,36±2,69	5,47±2,26	9,0±1,9	6,14±2,59	4,92±2,06
досвідчені фахівці	4,35±2,47	5,89±1,99	8,68±1,98	6,1±1,79	4,99±1,614
<i>t</i>	0,034	1,146	0,981	0,108	0,235

Зазначимо, що молодші фахівці, які мають стаж роботи до трьох років включно, мають незначне переважання стратегії компромісу, а досліджувані з більшим стажом роботи дещо більше схильні до співпраці, що, однак, не виступає відмінністю. Тобто стаж роботи не впливає на зміну стратегій поведінки у конфліктних ситуаціях слідчих, засвоєні ними стратегії поведінки, що зумовлені їхніми індивідуально-типологічними особливостями та стилем професійної діяльності, суттєво не змінюються із набуттям досвіду.

У табл. 3 подано порівняння показників стратегій поведінки у конфлікті слідчих залежно від займаної ними посади.

Таблиця 3

Вираженість стратегій поведінки у конфлікті слідчих залежно від займаної посади

групи	суперництво	співпраця	компроміс	уникнення	приспособування
слідчі	4,77±2,49	5,71±2,21	8,64±1,93	5,71±2,24	4,87±1,93
старші слідчі та керівники	3,74±2,63	5,52±2,22	9,68±1,95	6,84±2,39	4,97±1,88
<i>t</i>	2,688**	0,511	2,692**	2,828**	0,294

Як видно з табл. 3, процес отримання вищих посад у процесі професійного становлення слідчих виступає вагомим чинником зміни їхньої стратегій поведінки у конфлікті. Зокрема, працівники, які займають посаду слідчого, більше схильні до використання стратегії суперництва у конфліктних ситуаціях ($t = 2,688$, $p \leq 0,01$), натомість досліджувані, які займають вищі посади, більше орієнтовані на прояв стратегій компромісу ($t = 2,962$, $p \leq 0,01$) та уникнення ($t = 2,828$, $p \leq 0,01$). Тобто із зайняттям більш високих та керівних посад слідчі змінюють властиві їм стратегії поведінки у конфліктній ситуації, стають більш лояльними та передбачливими у конфліктах. Перебування на керівній посаді

додає їм додаткових обов'язків у морально-етичному плані, відповідальності за людей, що спрямовує досліджуваних на керівних посадах до більш конструктивного вирішення конфліктів. Натомість на початку професійної діяльності слідчі більше націлені на прояви суперництва, доведення власної позиції у взаємодії за рахунок інтересів партнера. Вони більше схильні до відкритого протистояння, суперництва як у професійній діяльності з підозрюваними, так і у виробничих стосунках із колегами, намагаючись підвищити свій статус. Отже, визначено, що професійний статус та займана посада виступають тими чинниками, що змінюють властиві слідчим стратегії поведінки у конфлікті.

Висновки. Стратегії поведінки у конфлікті є вагомим аспектом психологічного впливу у професійній діяльності слідчого, надаючи йому можливість варіювати свою поведінку у процесі допиту та реалізації слідчих дій, здійснювати вплив на підозрюваного, розкриваючи мотиви та факти скоєння злочину. За результатами дослідження виявлено, що переважаючими стратегіями поведінки слідчих у конфлікті є компроміс та уникнення. Також встановлено, що стратегії поведінки у конфлікті слідчих не залежать від стажу роботи, проте суттєво змінюються зі зміною посади. Так, слідчі більше націлені на прояви суперництва як аспекту впливу на підозрюваного, натомість старші слідчі та керівники слідчих органів – на прояви компромісу та уникнення конфліктних ситуацій, налаштовані на їх ефективне вирішення.

Разом із тим дана публікація не вичерпує повністю змісту проблеми вираженості структурних компонентів психологічного впливу у процесі слідчих дій, що залишається актуальною та потребує вирішення. Зокрема, перспективою подальших досліджень автора може виступати вивчення особливостей мотиваційного та когнітивного аспектів психологічного впливу слідчих у професійній діяльності.

Список використаної літератури

1. Андроник Н.А., Пачина Т.С. Допрос по «Тактике Рейда» в американском уголовном судопроизводстве: законность, целесообразность, эффективность. *Юридическая наука и правоохранительная практика. Раздел 10. Компаративистика и зарубежный опыт.* 2015. № 2(32). С. 171–176.
2. Бахин В.П., Кузьмичев В.С., Лукьянчиков В.Д. Тактика использования внезапности в раскрытии преступлений органами внутренних дел. Киев : НИРИО КВШ МВД СССР, 1990. 56 с.
3. Ващенко І.В. Конфлікти: сучасний стан, проблеми та напрямки їх вирішення в органах внутрішніх справ : монографія. Харків : ОВС, 2002. 256 с.
4. Дердюк Б.М. Тактичні прийоми подолання конфліктної ситуації під час допиту. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2016. Вип. 1. С. 238–241.
5. Дідух М.М. Конструктивна копінг-поведінка слідчих Національної поліції України у психологічно напружених ситуаціях : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.0 «Юридична психологія», (053-Психологія). Київ, 2018. 170 с.
6. Землянская Е.В. Судебно-психологическая экспертиза личности. *Вестник по педагогике и психологии Южно-Сибирской.* 2016. № 2. С. 79–87.
7. Кокун О.М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : монографія. Київ : Інформ.-аналіт. Агентство, 2012. 200 с.
8. Леженіна Л.Н. Напрямки формування професійно важливих якостей особистості у майбутніх працівників слідчого апарату правоохоронних органів України. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. Сковороди.* 2017. Вип. 57. С. 184–193.
9. Максименко С.Д., Максименко К.С., Папуча М.В. Психологія особистості. Київ : КММ, 2007. 296 с.

10. Мілорадова Н.Є. Специфіка слідчої діяльності та фактори, що її ускладнюють. *Проблеми експериментальної та кризової психології*. 2007. Вип. 2. С. 97–108.
11. Седих К.В., Лавріненко В.А. Формування метакогнітивної компетентності у практичних психологів системи освіти. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Психологія*. 2016. Вип. 52. С. 124–133.
12. Шинкаренко І.О. Особливості комунікативної компетентності слідчих. *Психологічні засади забезпечення службової діяльності працівників правоохоронних органів : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), м. Кривий Ріг, 07 лютого 2019 р. Кривий Ріг, 2019. С. 291–294.*

EMPIRICAL RESEARCH OF CONFLICT BEHAVIOR STRATEGIES AS AN PSYCHOLOGICAL INFLUENCE ASPECT IN THE INTERROGATOR'S PROFESSIONAL ACTIVITY

Oksana Chepur

*Potava Research Forensic Centre,
8, Rybalsky str., Poltava, Ukraine, 36004
e-mail: ksenia_koko@ukr.net*

In this article the problem of features of expression of strategies of behavior is considered in the conflict of investigators as to the aspect them psychological influence in professional activity. Basic subjective descriptions of participants of conflict situation are certain within the framework of the investigated subjects.

The theoretical analysis of basic scientific researches that is related to the subjects of conflict behavior in law-enforcement activity is conducted.

Ponderability of strategy of behavior is certain in the conflict of investigator during realization of interrogation. A realizable theoretical analysis of possibility of origin of conflict situation is during realization to the investigators of interrogation after “Reid technique”. The features of professional activity of investigator and corresponding professionally important qualities that is conditioned by the specific of inquisitional process and behavior of the conflict suspected in case of occurring are analysed.

The presented theoretical analysis of terms of origin of conflicts is during the interrogation of investigator and victim. Actual scientific researches of conflict behavior are described as a ponderable aspect professionally important qualities of investigators, features of realization of psychological influence in the process of inquisitional actions.

The described term “productive conflict” is in professional activity of investigator. Conflict of investigators is considered in foreshortening professionally important quality. Strategies of behavior are described in a conflict as a поведінково-регуляторний component of копінг-поведінки of investigato.

Basic strategies of behavior are set in the conflict of investigators, namely: rivalry, collaboration, compromise, avoidance, adaptation.

The results of empiric research of expression of strategies of behavior are presented in the conflict of investigators. Influence and role of experience of work and held a position are described on descriptions of behavior in the conflict of representatives of selection. Leading strategies of behavior are empiric certain in conflict слдчих depending on held a position.

It is educed on results research, what prevailing strategies of behavior of investigators are in a conflict. Also, dependence of leading strategies of behavior is set in the conflict of investigators from experience of their work in held a position and as a result of change of position.

Key words: interrogative activity, interrogator, professionally important qualities of interrogators, strategies of behavior in conflict, psychological influence in the course of interrogator's actions, strategies of behavior in conflict as an aspect of psychological influence of interrogator.